

Ненад Милошевић

ЖИВОТ У ДВА ВЕКА

МОЈА ДЕКАДА

У стану пензионисаног радника,
самоуправљача и рентијера,
настањеног у викендици,
дочекали смо крај Југославије,
хладног рата, федерација, пролетаријата;
изненадни, ранији свршетак века,
почетак мултиполарног света,
национализама, прекаријата.

Под светлошћу млечне кугле
у кухињи с бледоплавим плочицама,
скинутим и издробљеним
у неком буму продаје некретнина – сецкао сам лук.

И ми прекобројни смо се грлили
у раним индиго сумрацима, уочи зиме.

Те светлости кухиње,
не само плаветног неба,
непоновљиве и непропадљиве.
Са њима се љубав повлачи
из временске осе.

Тамни и хладни спектакл
пропасти социјализма
и рата за територије братских народа,
повремено осветљен
рефлекторима *Си-Ен-Ен-а* и *Би-Би-Си-ја*
и блицевима фото-репортера
над нашим будним
Трнова Ружица поднебљем, потраја предуго
као незаслужена робија.

ГЛАСОВИ

Да љубав мир није имала, заборависмо.
Шта су очи рата виделе кога је брига.

Само као једна у низу декада
у којој сам добио и изгубио
све што сада набрајам, рачуна се,
последња у веку и миленијуму, додуше,
али прекобројна, црна рупа историје
само нама дарована.

Мишљење ћу своје довршити
у песмама Жилберта;
доњим боговима,
ђака хвале жељних – отпоздравићу,
јер и ја, што се каже, ускоро
скидам еполете, демисионирам.

ИЗДАЈСТВА

Зидови куће с новим власником
мирисе мењају.
Тишина бивших ствари
приближава се космичкој тишини.

Двадесет градова је име променило.
Хиљаде меденица је о клин окачено.
Труба запева иза брда,
на фестивалу трубе и у недељно јутро
испред зграде младожење.

И према смрти других, да ли само у пандемији,
равнодушнији.
Одговорност за срећне тренутке
у будућности слаби.
А како и не би, кад све мање,
чак и познаника, има тамо.

Жеља оста, а драга је испрошена.
Без љубави све је пусто.

Издао сам те Двадесет и први веку
у лимбу Двадесетог остао,
на граници, пред тобом застао
као Мојсије пред обећаном земљом.

У тебе су прешли моје тело, друштвено биће
и литерарна машина.

Читај ову песму између редова.

Ваша самољубав је ваш рај
на шалтеру новог миленијума, рекли су ми.
Прихватио сам понуђени, нови идентитет.

У песничким сликама од власништва
ослобађам земљу на којој сам стајао.

Три домовине сам издао
не бих ли до отаџбине самотан стигао,
у коло се ухватио, стару песму запевао,
понос и част кроз ногавице истресао,
живот с милошћу, не више музе, него виле отпочео.

ЖИВОТ У ДВА ВЕКА

Кад умре човек
и моје срце рушно је – да,
али за ове које сада сахрањују у алејама,
ја хвале немам.
Вест о смрти песникиње Мирјане
која се ратовима противила
дежурни уредник невољно је
прихватио да објави.

Све су ми даљи патријарси и владике,
непријатеље и пријатеље моје –
истом руком милују.
Брат је од брата украо,
да, али му није вратио и неће.

Пад социјализма,
баш по средини, на крају нечега
и почетку ничега
мој живот је преполовио
као ведри дан киша.

Уплетен у Двадесети век
као коса у клас дивљег јечма,
неповратно, муке моје –
набијам и притискам коленима
кофер сутрашњице.

Да ли ће у аналима писати о
пре смрти умрлима.

Не обећавам и не дугујем ништа.

Час мајчиним, час очевим сјајем осветљен
у сенкама иначе – плачем
над светом недовршеним,
неосвећеним и непосвећеним.

За еврокомунистом Хобсбаумом
који је напустио партију
и као Циганче без черге остао.

За кадетима од жена нељубљених,
у белим униформама,
покошеним плотунима Црвене армије,
у класју жита, уместо њега.
За Ларином чедношћу, такође плачем.

Као девојка-комесар све самљи,
што због стида, што због лажи
у мислима белилом прелазим
преко посвета које сам написао
у песмама и у књигама.

Нека почивају у миру други текстови,
уписујем се без коментара,
ослобађам другог од себе,
гледам како ме од блата прави.

ХУМАНОИД КОЈИ СИЛАЗИ НИЗ СТЕПЕНИЦЕ

Пријатељи, ко нас је растерао.
Зашто се на трговима не састајемо.
Плеј-листама сам се препустио.
Тонем у горчину док притисак расте.

Од Ускрса пијуцкам немачка вина.
Мисао је мекша и топлија.

Лутања по прошлом веку
неизвеснија су и даља
и храбрења ми све више треба
на почетку треће декаде новог,

неустрашивости Јованке
са узвитланим мачем из Орлеана,
да упоредим садашње са
неправдама из деведесетих,

и са онима из двехиљадитих
када се талас повукао револуционарни
и ми ошадосмо на спруду рестаурације
са испретураним сећањима,
испраним љубавима ближњих и рода,
кад терет индивидуалности
паде на сито дремељивог народа.

Форматиран, археологизиран и сув,
разложен и вакуумиран,
са некоришћеним коморама бића;
скелетон у прашњавом углу
собе техничког института
за којег мотори никад нису направљени,
отпад и споменик.

Прерано слављен, надама грљен,
прогнан у боља, виртуелна времена
из којих оплакује садашњи и прошли, сурови свет.

СНЕГОВИ КРОЗ ВЕКОВЕ

Два дана падао и два се топио
први снег последњег месеца
прве године треће декаде новог века.

У претходном мраз и снег су ме бистрили,
празници уносили, с родбином мирили.

Воде отекле, асфалт се осушио и побелео.
Гараве гомилице леда северац држи на окупу.

Па ово је стара клима, знана,
забели се између Дана републике и Светог Николе,
сунце за обданице топи снег,
а мраз га ноћу у лед претвара.

Али ја више нисам дечак
пред снежном краљицом
и избор искупљења се сузио.

Ради предаје одштетног захтева садашњости
наде у будућност из прошлости, прикупљам.

Може ли песникова зрелост да заустави
невидљиве катастрофе народа,
Миланковићево учење о циклусима отапања глечера.

Зашто одуговлачиш са читањем
наших књига и рукописа,
у хору ме грде стари песници.

Када дизгине песме испустим
жеља накратко тријумфује,
над сваке врсте дужностима,
над мртвилом тачке – речи
у распореду новом.

Полустарче, без страха у нови век закорачи.
Испод првог снега стари лед не вреба.

ЈЕЗИК И РАЈ

Расте моје знање, а хлапи образовање.

Да сам проговорио на шпанском
моје изјаве љубави биле би одлучније,
дефиниције јасније, као и разлози
por la vida y por la muerte.

Из различитих светлости неба
дошли су наши језици.
Бог их је умножио
како би егзистирао и као човек,
мисао каснила за животом,
песма ишла испред смрти,
а људи у рају срцем проговарали.

У сломљеном континуитету
и ти с радошћу падаш у апорију
кроз суви зној између два тренутка,
ни пророк ни каузалиста,
ни историјски материјалиста који рида у сну:
Viva la revolution permanente!

ЉУБАВ, НОЋНИ ОБЛАЦИ И СМРТ

Ви, ноћни облаци,
негативи мојих радости,
под пуним месецом
мислим први пут на вашу,
као пећинског биља и драгог камења
крај ногу Еуридикиних,
док је Хермес
придржава у ходу – наклоност.

Љубав савладава простор и време
могу сад да тврдим,
по цену живота, не застајући
преко смрти иде
као и ви што над нама
пролазите, незнани.

МУЗА И ПЕСНИК

Цигарета са белим филтером у углу усана.
Има ли момка
којем одговара оваква девојка.

Дошла сам да га љубим
за све дане у којима није љубио.

Прва сам зачула крике усхићења и радости
што су дуго у немуштом робовали.
А он, он је први имао предосећање.

Талас који је погурао ваља се још,
али његов глас је тиши.
Ја већ другог тражим.
Он је заборавио да ја не умирем.

Осим, ако бих написала песму
и стала пред њега као песникиња,
или његова драгана.
Шта би он више волео?

* * *

Превиди људску глупост и зло, живи здраво,
кроз сећања, осећање нека ти дође,
кад вољена си била заувек,
рекао сам једној жени данас.
И још: да ми је најбоље када пишем стихове.

Свако је отишао на своју страну, дође вече.
Да сам бар мало иза сада,
или иза прошлог, свеједно је тешко,
на било ком језику написати реч живот.

Болу мојих њрејона, као што је
Хамберт Хамберт Долорес рекао,
после поноћи парчету торте шћућуреном
у углу фрижидера, кажем: *сврабу мој језика*.

КО ЈЕ НА ФОТОГРАФИЈИ

Када бих их срео, мада они живе,
у другој земљи и континенту,
замолио бих пролазника да нас фотографише.

Мене с њима. Нас са њом.
Мене и њу с њим.
Ланселота са Гинервом и краљем.
Ивон са Хјуом и Џефријем,
Страхињу са Алијом и Анђом.

Косовку девојку
са нашим главама у наручју,
наизменично усне нам кваси.
Хермеса, Еуридику, Орфеја.

ЧЕТВРТА БИТКА ЗА ХАРКОВ

Пролеће је стигло календарски
и снег више не шкрипи под ногама.
Мразеви непокорни климатским променама,
до поднева одолевају сунцу
и стежу рано с вечери,
ништа још чисту форму не задобија.

Могоа је почетак рата
крај пандемије да сачека.
Можда је и боље овако
да заједно до лета скончају.
Само да се свет не врати на старо
и врапци већ знају
колико је ово време посустало.
За један дан, за трен
у глобалном перформативу
све може бити демантовано,
истопљеним воском
из Откровења Јовановог заливено.

Распевавам се уз Мигела Флету.
Не нежно, али прецизно бију ракете руске,

да ли по православнима
или унијатима украјинским, не знају.
Тек стара неверства нису заборављена
и нож сребрни, да ли из траве високе
или из дубине фиоке
на сунцу бога Ареса засјао је.

Умањују се садашње,
на рачун грешака прошлости.

Шта је Харков богу згрешио
да и у овом рату прокува.
На истим пољима
где су се славно словенска браћа
против *враћа* борила
сада између себе боре се.

Правда, храмљуће кљусе
указује се на хоризонту.
Стигле су је као и нас, године.

И ја страдам због идеала
за које не зна се да ли сам одбацио,
јер мојој браћи треба, ако не мета,
онда џак за ударање.

Социјализам је победио, али се ушећерио.
Тетка Радмила је говорила
да су у краљевини девојке
цео дан за метар цица радиле.
Окрнула је огледало ка земљи.
Црква је молбу патријарху Павлу
тражила да напишем руком.

Усрећио си ме Двадесети веку и ниси.
Ипак бих те сада пио на сламчицу.
Досадило ми је овде, у гостима.
Палим твоје угасле бакље,
и враћам их на зидове пећине,
преузимам ризике
тражења љубавног разлога,
због сјаја и у име његово, због Еуридике.